

VÄLKOMMEN TILL
Norra Möckleby kyrka

KYRKORNA PÅ ÖLAND

Bor man på en ö måste man kunna segla. Läget i södra Östersjön har medfört omfattande kontakter med länderna i söder.

Redan under vikingatiden blev bytet av religion tydligt på Öland, bland annat då kristna gravar började dyka upp på bygravfälten. Under 1000-talet uppfördes de första kyrkorna, de byggdes i trä och stavteknik. Några enstaka stavkyrkokopplankor finns kvar. Runristade gravmonument i sten har trotsat tidens tand och finns bevarade i sex kyrkor.

Under 1100-talet uppfördes det 34 stenkyrkor på Öland. Strax efter tillkommer det sju kapell till fiske- och handelsplatser. De tidigaste kyrkorna hade fönster och portar mot både norr och söder. I några fall var de försedda med torn i väster och hade då även port i väster. Kring samtliga kyrkor gjordes plats för de döda och bogårdsdmurar av sten skiljde den heliga platsen. Dessa kyrkogårdar är fortfarande i bruk.

Under 1200-talet och medeltiden försågs många kyrkor med profana övervåningar och nästan hälften fick torn även i öster. Kyrkorna tjänade som gudstjänstlokaler såväl som magasin och lokaler för övernattnig. Kyrkans roll i samhället under medeltiden visar hur kristendomen och det världsliga gick hand i hand.

Kommande århundraden förändrades de flesta kyrkorna endast invändigt. De försågs med valv och ibland nya kor eller portaler. Efter reformationen kom nya krav på kyrkorummet. Helst skulle församlingen kunna sitta och detta medförde platsbrist i de små medeltida kyrkorna. Tillbyggnader genom breddning gjordes i flera kyrkor men mot slutet av 1700-talet fick många tanken att bygga nytt.

Ölands kyrkor är fattiga på medeltida föremål. Många krig och framför allt danskarnas härjningar 1677 lämnade lite kvar efter brandskattningarna. Idag är endast en av södra Ölands medeltida kyrkor helt bevarad medan ytterligare tre har bevarade medeltida rum. Medeltida torn finns kvar i sju kyrkor.

Kyrkorna idag bevarar stilideal och funktion från 1700- och 1800-talens salskyrkor. Den sittande församlingen lyssnar till gudstjänsten och sjunger tillsammans. Stora fönster gör läsningen i psalmboken enklare och predikstolen sprider ordet i hela rummet.

Dagens kyrkobyggnader håller sakt på att anpassas till moderna former. Flexibilitet, deltagande och även modern teknik ställer krav. På södra Öland finns en kyrka som anpassats till moderniteten och samtidigt bevarat sin medeltida struktur – Ventlinge kyrka.

LITE OM NORRA MÖCKLEBY KYRKA

Första kyrkan i Norra Möckleby, en stenkyrka uppfördes under 1100-talet med torn i väster, långhus, kor och halvrund absid. Kyrkan är en väggskyrka, belägen invid östra urgamla landsvägen och vägen mot väster och sundet. Koret hade egen portal, vilket tyder på hamngille och handel. Västtornet försågs med en senromansk treklöverprydd portal. Torn i öster samt profan ovan våning fullbordade den medeltida kyrkan. Pelare och valvslagning i kyrkorummet gjorde att den blev trång. Man fick bygga läktare och fylla kyrkan med bänkar. Under biskop Stagnelis tid revs allt utom västtornet för att ge plats åt en ny och modern kyrka. Den nuvarande nyklassicistiska kyrka var färdig 1832, med en nytillkommen lanternin på det gamla västtornet. På 1950-talet renoverades kyrkorummet och nytt stengolv lades in. Den medeltida kyrkans grund med gravar och murverk ligger kvar. Kyrkan vid vägen har kvar bindringarna för hästar på utsidan av kyrkogårdsmuren. Två gravhällar från 1600-talets kyrkogolv finns uppställda i det nuvarande vapenhuset.

Bindring för hästar

En av gravhällarna

EN VANDRING PÅ KYRKOGRÅRDEN

En vandring på kyrkogården är en rofylld upplevelse. Här finns, förutom alla de blomsterprydda enskilda gravplatserna också en minneslund, en klockstapel, några gravhällar och ett solur.

Minneslunden

Minneslunden togs i bruk i juni 1996 och är viloplats för många avlidna.

Stenen är en omarbetad sten som tidigare stått på annan plats på kyrkogården.

Klockstapeln

Klockstapeln uppfördes på 1960-talet för att rymma den tidigare storklockan, inköpt för medel skänkta av Peder Michelsson Hammarskiöld 1643. Då den var spräckt ersattes den av en ny storklocka 1947. Bytet av klockor skedde genom fönstret på tornets södra sida.

Gravhällar och solur

De båda gravhällarna intill soluret vid kyrkans södra sida är viloplats sedan 1800-talets mitt för riksdagsman och häradssdomare Per Johnsson och hans hustru. På solurets urtavla kan man en solig dag se hur mycket klockan är. Tänk dock på att den bara visar normalt看.

Välkommen in

När man kommer in i kyrkan möts man av Bengt Nordenbergs altartavla från 1888, föreställande Kristi Förklaring och under den en tavla med texten Här är oss godt att vara. För var och en, i livets alla skeden. Antependiet är en gåva från Norra Möckleby kyrkliga missionssyfsörening, tillverkat av Lena "Form" Danielsson, och spetsen är knypplad av Inga Rudestig, Norra Möckleby. Kormattan är vävd av Anna Maria Hoke, textilkonstnär verksam i Kalmar 1956-96, efter en beställning av kyrkliga ungdomskretsen som skänkte den till kyrkan 1957.

Dopet

Dopfunten, i röd öländsk kalksten och med skål från 1650, står intill det lilla dopaltaret som pryds av ett antependium vävt av Suzanne Jansson, textilkonstnär i Norra Möckleby. Krucifixet, liksom ängeln och lammet ovanför stora altaret, är från gamla kyrkan och restaurerades på 1980-talet.

Vid doptillfället får varje barn en ängel i brons. Dopträdet, som står i fönsternischen, också det i brons, är tillverkat av konsthantverkaren Björn Jäderås, Tingsryd och skänkt av Norra Möckleby kyrkliga missionssyfsörening.

Det överlämnades till kyrkan i samband med Dopets Dag 2016.

Brudbänk och brudkrona

Den brudbänk som står under predikstolen är en så kallad vändbänk. Brudparet skulle, i gamla tider, kunna sitta först vända mot altaret och sedan mot församlingen. Den målades 1795 av J. H. Wadsten.

Brudkronan i förgyllt silver, som den som går i bröllopstankar kan låna, liksom kopparasken den förvaras i, är från 1600-talet.

Ljusbäraren

Ljusbäraren nere i kyrkan, där var och en kan tända ett ljus för någon man vill minnas, ritades av Anne Wilks, Gårdby och smidesarbetet utfördes av smeden Jan-Erik Östergren, Norra Möckleby. Den symboliserar vår kyrkas närhet till vatten och vind. En båt som vilar på ett verktyg man använde till att justera väderkvarnar med. Den togs i bruk första advent 1993.

Orgeln

Orgeln är byggd 1966 av I. Johansson, Långaryd. Den har 10 stämmor, två manualer och pedal. Den vackra fasaden är densamma som på den gamla orgeln. Den pryds upptill av inskriptionen SOLI DEO GRATIA, endast Gud ska tackas.

Sakristian

I sakristian finns ett litet altare. Ovanför detta finns, i en glasmonter, ett Kristushuvud från ett Triumfkrucifix. Detta påträffades i samband med den stora restaureringen 1954. Då murades också piscinan, uttömningstenen, från den medeltida kyrkans kor, in i väggen bredvid altaret. I piscinan håller man ut välsignat nattvardsvin och dopvatten.

Mässhakar

I sakristian förvaras också mässhakarna i de fem liturgiska färgerna rött, grönt, lila, svart och vitt. Den äldsta, i röd sammet från 1600-talet och en av de nyaste, den vita föreställande Såningsmannen, skänktes av kyrkliga ungdomskretsen i samband med deras 40-årsjubileum 1961.

Välkommen till kyrkan

Du är alltid välkommen att delta i kyrkans olika sammankomster under kyrkoåret eller bara slå dig ner för en stunds vila, ro och avkoppling

Denna kyrka är en av 19 kyrkor i Södra Ölands pastorat och ligger i Norra Möckleby- , Sandby, Gårdby församling.

Södra Ölands pastorat
Kyrkgatan 3
386 92 FÄRJESTADEN

Kansli Tfn: 0485-380 12

sodraolands.pastorat@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/sodraoland

Följ oss på Instagram och Facebook

Svenska kyrkan
SÖDRA ÖLAND